

Трансфер технологій і знань

Артюхов А.Є.

Передмова

- вирішальний внесок в економіку розвинутих країн вносять технології п'ятого технологічного укладу (з 1980–1990 до 2030–2040 рр.) - електронна промисловість, обчислювальна, оптиковолоконна техніка, програмне забезпечення, телекомунікації, робототехніка, виробництво й переробка газу, інформаційні послуги;
- дедалі ширше фінансуються науково-технічні розробки та пошук технологій новітнього шостого технологічного укладу (з 2030–2040 до 2080–2090 рр.) - біотехнології, системи штучного інтелекту, глобальні інформаційні мережі й інтегровані високошвидкісні транспортні системи;
- більшість об'єктів інтелектуальної власності створюються на кафедрах та в лабораторіях ВНЗ, де накопичено досить значний інтелектуальний потенціал.

Трансфер технологій

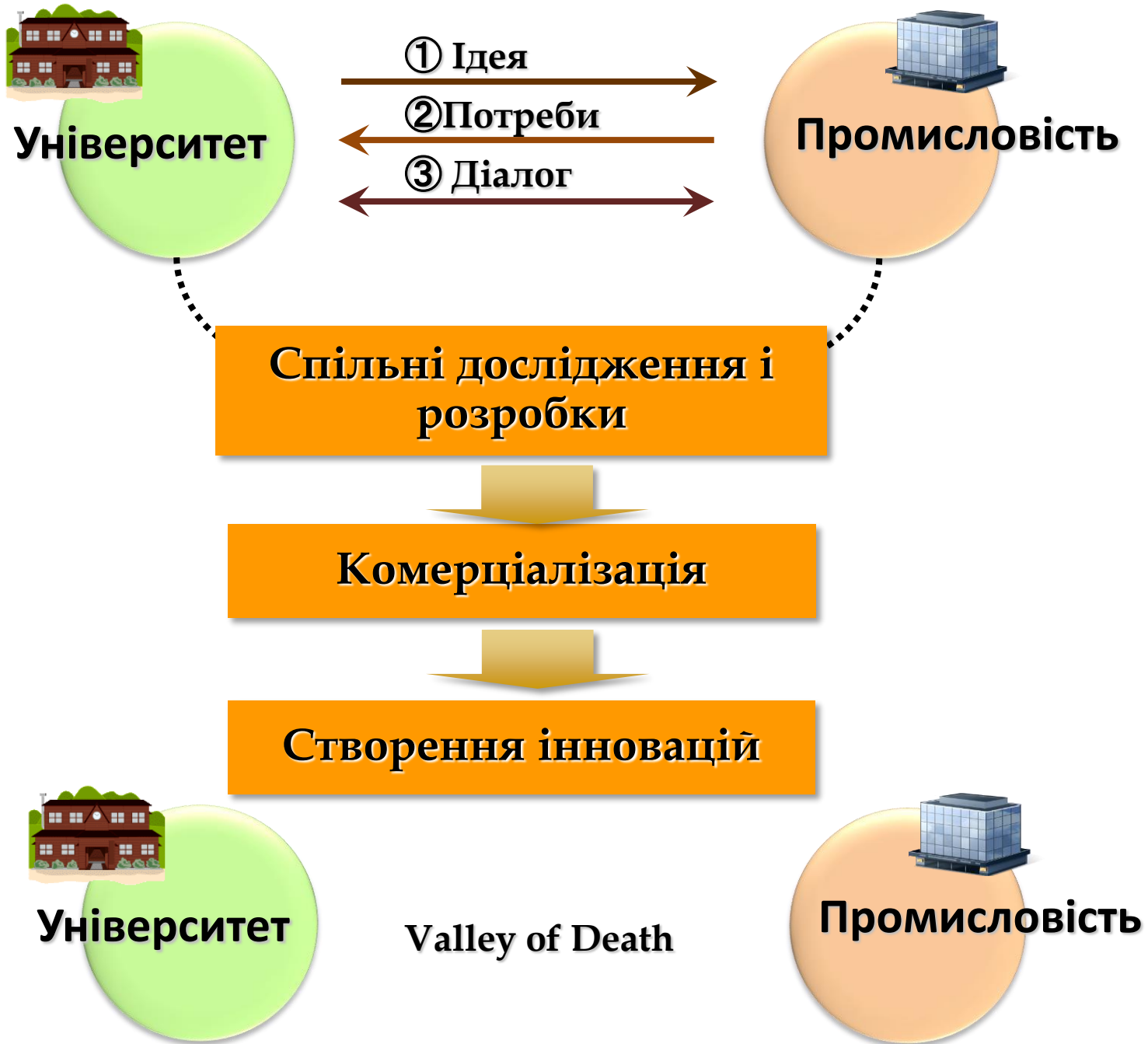
процес використання технології, експертних знань, ноу-хау чи обладнання для мети, яка початково не передбачалась організацією-розробником. Трансфер технологій може бути результатом комерціалізації чи удосконалення продукту/процесу

процес, при якому наявні знання, виробничі засоби чи потужності, отримані за державного фінансування НДДКР, використовуються для задоволення суспільних або приватних потреб

формальна передача нових відкриттів та інновацій, що отримані у результаті наукових досліджень вищих навчальних закладів і некомерційних дослідницьких установ, комерційного сектору задля суспільного блага

поширення технологічних знань прикладного характеру та досвіду щодо процесів, методів виробництва та інноваційних продуктів усередині галузі, між галузями, а також між країнами

Трансфер технології – це передача технології, що оформлюється шляхом укладання двостороннього чи багатостороннього договору між фізичними та/або юридичними особами, якими встановлюються, змінюються чи припиняються майнові права та зобов'язання стосовно технології чи/або її складових

У всіх країнах світу, в тій чи іншій мірі, існують такі проблеми в реалізації трансферу технологій:

- наука, бізнес і держава розмовляють на різних мовах в питаннях трансферу технологій;

- наукові організації, високотехнологічні підприємства та державні установи відчують нестачу фахівців з трансферу технологій, здатних виконувати роль посередників між наукою, бізнесом і державою;

- вченим і підприємцям не вистачає знань, умінь і досвіду в питаннях комерціалізації науково-дослідних розробок / установи spin-off і start-up компаній.

Основні мотиви взаємодії університетів та бізнесу

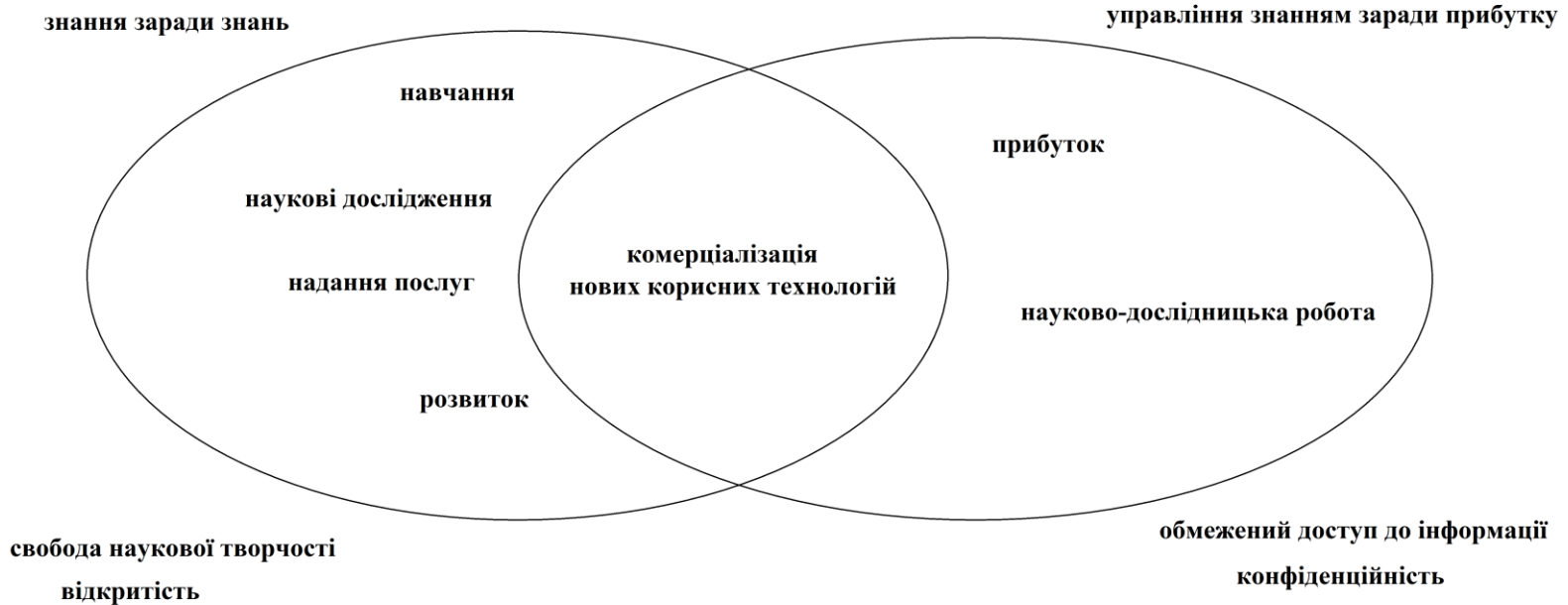

- отримання знань, інформації щодо фундаментальних досліджень і розвитку нових технологій;
- заручення прямою технічною підтримкою;
- посилення взаємодії технічного персоналу з іншими організаціями;
- зниження витрат і ризиків;
- отримання доступу до цінних об'єктів інтелектуальної власності;
- ознайомлення з інформацією про конкурентів;
- стимулювання творчості для нових науково-дослідних проектів;
- найм перспективних студентів у якості майбутніх працівників.

- розширення джерел фінансування дослідницького фонду;
- покращення розуміння реальної вартості бізнесу та шляхів стимулювання інноваційної діяльності;
- надання студентам можливості отримати роботу.

Різна мета – загальні інтереси науки та бізнесу

Основні проблеми у реалізації трансферу технологій в Україні:

- державний рівень
- науковці та їх зв'язок з бізнесом
- інформація про наукові розробки
- зацікавленість бізнесу

Основні проблеми у реалізації трансферу технологій в Україні: державний рівень

- зменшення державного фінансування науки;
- недосконалі механізми розподілу бюджетного фінансування;
- недосконала нормативна база;
- відсутність підтримки держави у вигляді держзамовлень;
- інноваційний розвиток країни не став пріоритетним напрямом на державному рівні.

Основні проблеми у реалізації трансферу технологій в Україні: науковці та їх зв'язок з бізнесом

- «чисте» проведення досліджень (академічна чесність);
- вчені і інвестори часто говорять на різних мовах: перші – про унікальні технології, другі – про грошові потоки і ризики.
- пострадянський менталітет вчених, складність суміщення науки і бізнесу, нерозуміння тонкощів трансферу, тяжіння до публікації і визнання своєї праці, а в результаті – публічне розкриття інформації, що робить патентування неможливим
- низька мотивація вчених і підприємців займатися високими технологіями;
- сам вчений не в змозі просунути свої наукові розробки, а допомогою не користується – не хоче ділитись;
- технології не доведені до рівня комерціалізації, не можуть пройти технологічний аудит, відсутні експериментальні зразки, бізнес-плани;
- здійснення науково-дослідних робіт без урахування попиту ринку;
- керівництво більшості наукових установ не готове працювати в умовах конкуренції з іншими науковими установами;
- слабке міжвузівське співробітництво в галузі науки;
- потреба в додатковому фінансуванні для доведення розробок до комерційного рівня;
- відсутність аналізу ринку, невідповідність запиту та пропозиції.

Основні проблеми у реалізації трансферу технологій в Україні: зацікавленість бізнесу

- різкий контраст між передовими високотехнологічними підприємствами та підприємствами з дуже низькою продуктивністю праці та слабким прагненням до інновацій;
- відсутність R&D центрів на підприємствах;
- незнання підприємців про існування потрібних їм, можливо навіть вже розроблених, технологій;
- недовіра до якості розроблених вітчизняних технологій;
- відсутність бази для перевірки дослідного зразка внаслідок небажання підприємства співпрацювати;
- більшість інноваційних проектів окуплять витрати на їх реалізацію тільки в разі виходу на великомасштабне промислове виробництво;
- ризики при розробці продукту;
- корупція, що впливає на інвестиційний клімат;
- відсутність венчурного бізнесу – це і зрозуміло, бо із 100 розробок впроваджується лише одна.

Модель наукового зростання університету

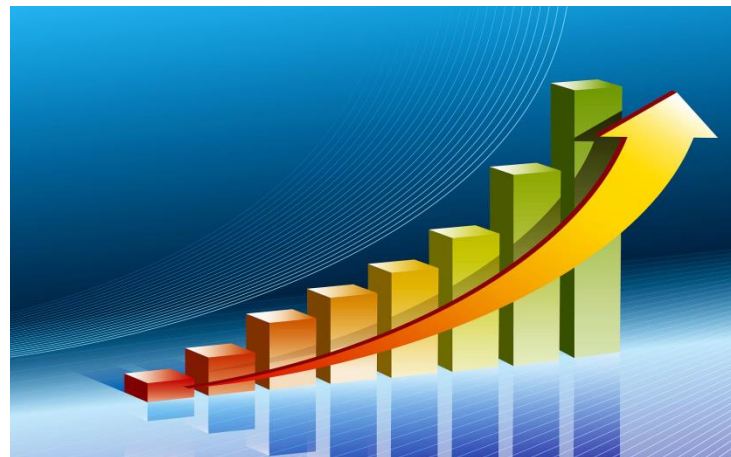
Побудова наукового фундаменту за допомогою бюджетного фінансування

Залучення фінансування міжнародних партнерів

Стартап проекти, власні spin-off компанії

Трансфер технологій

передача патентів на винаходи

патентне ліцензування

торгівля безкоштовними винаходами

передача технологічної документації

передача «ноу-хау»

передача супутніх технологічних відомостей під час придбання чи оренди (лізингу) обладнання і машин

інформаційний обмін у персональних контактах на семінарах, симпозіумах, виставках і т. п.

інжиніринг

наукові дослідження та розробки у ході обміну вченими та експертами

проведення різними фірмами спільних розробок та досліджень

організація спільного виробництва

організація спільного підприємства

Форми трансферу технологій

внутрішній трансфер – трансфер технологій здійснюється шляхом передачі технологій від одного підрозділу організації до іншого

квазівнутрішній трансфер – рух технологій усередині альянсів, союзів, об'єднань самостійних юридичних осіб

зовнішній трансфер – процес поширення технології, у якому беруть участь незалежні розробники та споживачі технології

Етапи процесу комерційної форми трансферу технологій

Об'єкти інтелектуальної власності (ОІВ)

ОІВ, невіддільні від свого носія	ОІВ, віддільні від свого носія
<ul style="list-style-type: none"> •технічні послуги; •аналітичні послуги; •конструкторські послуги; •інжиніринг; •виконання замовлень на НДДКР; •консультаційні послуги; •освітні послуги; •аутсорсинг; •тільки власне використання ОІВ	<ul style="list-style-type: none"> •ліцензування прав на ОІВ; •передача ноу-хау; •повний продаж прав на ОІВ; •франчайзинг; •спільні підприємства; •виробництво і продаж продукції; •створення «spin-out» фірм для здійснення подальшого трансферу ОІВ; •використання як застави; •вклад у статутний капітал

Написання профілю розробки (пропозиції)

- чіткість і лаконічність;
- Ні - довгим речення і спискам (перерахуванням);
- Ваш перший «читач» - не фахівець у Вашій області;
- уникайте жаргону;
- поясніть скорочення;
- перевірте орфографію і граматику;

Написання профілю розробки (пропозиції)

Назва

- коротко;
- чітко;
- привабливо;
- без скорочень.

Резюме

про технології: «Що? Де? Коли? »:

- у чому перевага / унікальність і т.д.?
- де застосовується (галузь впровадження)?
- стадія реалізації технології (коли можна впроваджувати)?

Написання профілю розробки (пропозиції)

Опис

- попередній досвід співпраці
- проблематика в галузі і шляхи вирішення за допомогою Вашої технології

Відповіді на питання ЧОМУ і ЯК:

Чому Ви вибрали даний тип співпраці? Який буде результат від нього?

Як даний тип співпраці буде реалізований? Як Ви бачите довгострокову співпрацю і його практичну організацію?

Написання профілю розробки (пропозиції)

Переваги

необхідно:

1. Переконати партнера працювати з Вами.
2. Бути конкретним без розкриття інформації
3. Уникати загальних слів.

Трансфер технологій у СумДУ

Центр науково-технічної та економічної інформації

www.cnti.sumdu.edu.ua

Мережі трансферу технологій

-Європейська мережа підприємництва (Enterprise Europe Network)

www.een.ec.europa.eu;

- Національна мережа трансферу технологій (National Technology Transfer Network) www.nttn.org.ua;

- Українська інтегрована система трансферу технологій (Ukrainian Integrated Transfer Technology System) www.untt.com.ua.